

Str.

- 7: *Byl první máj.* — R. 1879 skončili čeští poslanci vstupem do vídeňského parlamentu období trpného odporu, započaté r. 1863 odmítnutím účasti v zasedáních říšské rady (a od r. 1868 i českého sněmu), poněvadž se politika pasivní opozice projevila jako neúčinná. Třebaže mladočeši a staročeši vstoupili na říšskou radu společně, rozpory mezi nimi se prohlubovaly. Přes nezdar pasivní politiky měli staročeši, kteří byli iniciátory tohoto programu, nadále rozhodující politické postavení. Z českých a moravských poslanců ve Vídni byl vytvořen „Český klub na říšské radě“. Čeští poslanci vedeni staročeskými politiky byli v parlamentě silnou oporou pravcové vídeňské vlády, kterou často zachraňovali, např. při schvalování rozpočtu, před pádem. Formálně se sice nadále hlásili k státoprávnímu programu, ale ve skutečnosti pomáhali za drobné ústupky v národnostní oblasti reakční vládě hr. Taaffa (v l. 1879—1893), obratně využívající vnitropolitických rozporů v zájmu konzervativní šlechty a kléru. Pro tuto politiku byli doma kritizováni a ztráceli postupně důvěru svých voličů. Mladočeská strana byla průbojnější, získávala nové přívržence, hlavně na venkově, demokratickými hesly namířenými proti šlechtickým velkostatkářům, později pak požadavkem všeobecného hlasovacího práva i pružnějším postojem k otázkám sociálním. Koncese Taaffovy vlády českým požadavkům, i když šlo o ústupky nevýznamné, vyvolaly útočné nacionalistické projevy německých liberálů; „*Die Maiglöckchen...*“ — „Konvalinky. Valčík od...“; *Jde tiše jaro...* — Co život dal (oddíl Mrtvým, báseň Jarní píseň na hrobech); *kdyby byl Vrchlický tak star* — Neruda se narodil 10. července 1834, Vrchlický 17. února 1853;
- 8: „*floréalie*“ *starých Římanů* — floralia, bujně jarní slavnosti a hry na počest staroitalské bohyně květeny Flóry; *Jindřich Heine* — Heinrich H. (1797—1856), něm. romantický revoluční básník, prozaik, dramatik a kritik; *Kroťmus* — Václav K. (1787—1861), buditel a národopisec; vydal Staročeské pověsti, zpěvy, hry, obyčeje, slavnosti a nápěvy s ohledem na bájesloví československé; *balatka* — kulička, cetka;
- 9: „*Schwamm drüber!*“ — doslova „Houbu přes to!“, smažme to!, nemluvme o tom!; *J. Seidl* — Jaroslav S.; v NL inzerátem nabízel „národní stříbrné šperky se slovními a hudebními hesly“; „*Moje*

- barva červená a bílá“ — z Havlíčkovy básně *Moje píseň*; „*Bude-li každý z nás z křemene...*“ — *Písně kosmické*, č. 26, B II, 44*;
 „*Já jsem Čech...*“ — vlastenecká báseň z Deklamovánek, které vydával v l. 1837—1844 František Jaromír Rubeš (1814—1853), redaktor Palečka; „*V Čechách, tam já jsem zrozena*“ — z *Písní v národním českém duchu* Františka Jaroslava Vacka Kamenického (1806—1869); *Lev* — Josef L. (1832—1898), barytonista, člen ND, skladatel písní, Nerudův přítel; *z těch našich divadelních vlaků!* — na podnět ředitele ND F. A. Šuberta byly od listopadu 1883 vypravovány po deset let divadelní vlaky do Prahy, aby umožnily venkovskému publiku návštěvu Národního divadla. Populární akce obsáhla nejen oblast Čech, ale i Moravu, Slezsko a Slovensko; *Sen v noci svatojánské* — dramatická báseň W. Shakespeara s doprovodem Mendelssohnovy hudby, s baletem a „s mnoha efekty“ byla dávana v březnu a dubnu 1884 devětkrát;
- 10: *Hřímaly* — Vojtěch H. (1842—1908), skladatel, kapelník Proz. divadla; *monotónní „mandarínskou“* — „Hm, hm, hm! My jsme právě nyní páni mandaríni — na tom fleku zde...“, píseň z oblíbené (v sedmdesátých letech) „fantastické frašky“ Chňap-Lap-Šňůra, kterou podle Goguenarda a Fronvillea nově zpracoval a pro české divadlo upravil J. J. Kolár;
- 11: *copak já pořád nic?* — viz Spol. III, 425—428; „*Jen zvědnuť mi nedej, bože!*“ — ze sbírky *V přírodě*, XXX; *Giskra* — Karl G. (1820—1879), moravský Němec, advokát, jeden z vůdců nacionalistických německých liberálů, od r. 1861 moravský zemský a říšský poslanec, v l. 1867—1870 ministr vnitra; *roku 1866...* — za prusko-rakouské války v r. 1866 zůstal Neruda v Praze; viz *Okupační arabesky* (Spol. II, 95—122); *Rakousko... má... zapotřebí... peněz* — rozpočet na rok 1884 měl schodek 39 miliónů zlatých (NL 9. 3. 1884);
- 12: *každá nová daň pomáhá „udržet ministerstvo“* — Min. financí Dunajewski žádal sněmovnu, aby přijala k zjednáání rovnováhy rozpočtu jeho návrh na opravu daně výdělkové a na nové daně z osobního příjmu, z důchodů a daň ústavům peněžním. Přes námitky jednotlivců v Českém klubu zvítězilo stanovisko podporující vládu; *Jan Gottfried Herder* (1744—1803), něm. myslitel a spisovatel; ocenil dějinnou úlohu Slovanů, zdůraznil ideál humanity a význam lidové tvorby;
- 13: *domy obyčejné „vinohradské“* — při výstavbě Vinohrad počátkem

* Zkratkami B., Spol., Div., MC, DK, Dop., Pod., Lit., Umění, Žerty, Stud., Obrazy odkazujeme na svazky *Básně, Česká společnost, České divadlo, Menší cesty, Drobné klepy, Dopisy, Podobizny, Literatura, Výtvarné umění a hudba, Žerty, hravé i dravé, Studie, krátké a kratší, Obrazy z ciziny* ve Spisech Jana Nerudy.